

ותן טל ומטר – יום הששים מתקופת תשרי

רמב"ם הל' קידוש החדש פ"ט

א שנת החמה, יש מחכמי ישראל שאומרים שהיא שס"ה יום ורביע יום, שהוא שש שעות. ויש מהן שאומרים שהוא פחות מרביע היום. וכן חכמי יון ופרס יש ביניהן מחלוקת בדבר זה.

ד תקופת ניסן לפי חשבון זה אינה לעולם אלא או בתחלת הלילה, או בחצי הלילה, או בתחלת היום, או בחצי היום. ותקופת תמוז לעולם אינה אלא או בז' שעות ומחצה, או בשעה אחת ומחצה, בין ביום בין בלילה. ותקופת תשרי לעולם אינה אלא בטי' שעות, או בג' שעות, בין ביום בין בלילה. ותקופת טבת לעולם אינה אלא או בי' שעות ומחצה, או בארבע שעות ומחצה, בין ביום בין בלילה.

רמב"ם שם פ"י

ו ונראה לי הדברים שעל חשבון תקופה זו היו סומכין לענין עיבור השנה, בעת שבית דין הגדול מצוי. שהיו מעברין מפני הזמן או מפני הצורך. לפי שחשבון זה הוא האמת יותר מן הראשון. והוא קרוב מן הדברים שנתבארו באיצטגנינות יותר מן החשבון הראשון, שהיתה בו שנת החמה שס"ה יום ורביע יום.

אבודרהם שמונה עשרה

ויום ששים יבא בכ"ב יום מנובימבר, אם היה אותה פבריר מכ"ח יום. אבל אם היה פבריר מכ"ט יום, תהיה השאלה בכ"ג נובימבר.

שו"ת צמח צדק (הראשון) סי' יד

מה שנוהגין בכל תפוצת ישראל להזהר בשעת התקופה מפני הסכנה מן המים, ומכריזין בבתי כנסיות אותו שעה שהתקופה נופלת. ונתפשט המנהג לחשוב ימים ולילות שוות לעולם כמו שהן בניסן ותשרי ... ואין מחלקין בין ימים ארוכים, ולילות ארוכים, כגון בתמוז וטבת, אלא לעולם מחשבין י"ב שעות ללילה וי"ב שעות ליום ... והוא תקופת שמואל שעל פי החשבון האמצעי, ואינו אמיתי שהוא על פי תקופת רב אדא.

שוע"ר סי' קיז

א ובבבל וכיוצא בה ... מתחילין בליל ס' אחר תקופת תשרי, ויום התקופה ויום השאלה הם בכלל הסי', נמצא לעולם ב' ימים בין התקופה לשאלה, שאם התקופה ביום א' השאלה היא בליל ד'. וס' יום אלו אין מוה"נ אותם מעת לעת, אלא אפילו נפלה התקופה ביום, מתחילין לשאול בליל ס' מיום זה.

שוע"ר סי' ר

יד בירך על המים ושמע ... שהתקופה נופלת, ימתין מעט עד שעברה התקופה וישתה, כי יש אומרים שאין סכנה בהם אלא לשתות בשעת התקופה. ואף האומרים שכל שלא היה בהם ברזל בשעת התקופה יש סכנה לשתות מהם גם אחר כך, מכל מקום שומר מצוה לא ידע דבר רע.

דרכי משה סי' תנה

ז טוב להשליך שם ברזל, או להחתימם במפה.

מ"א סי' תנה

ט ובשאר ימות השנה יניח מלח, או חותם.

שוע"ר סי' תנה

טו מי שיש לו בביתו מים שאובין ששאבן ללישת המצה, ונפלה התקופה בלילה ... שצריך לשפוך כל המים שבשכונה מפני חשש סכנה, אף על פי כן אין צריך לשפוך מים הללו, שנאמר שומר מצוה לא ידע דבר רע.

טז ומכל מקום לכתחלה קודם שהתקופה נופלת לא יסמוך על זה, וישים לתוכו ברזל.

קצור שלחן ערוך סי' יט

ה מתחילין לומר טל ומטר, בתפלת ערבית של יום ששים לאחר תקופת תשרי, והוא ביום ד' או ביום ה' לחודש דעצמבער.